

Rozdělení pitev

Pitva (autopsie) je druh medicínského úkonu, při kterém se rozděluje mrtvé tělo na části. Cílem pitvy je určit příčinu smrti daného člověka a pochopit tvar a funkci jednotlivých orgánů a soustav. Místnost, ve které se pitvá, se obecně nazývá **pitevna**, v případě patologicko-anatomických, zdravotních a soudních pitev se někdy používá též název **autoptický sál**. Podle druhu pitvy může pitvu provádět patolog, soudní lékař, anatom a podobně.

Lékař provádějící pitvu je historicky označován prosektor.

Druhy pitev

Ve všeobecném lékařství rozlišujeme 4 druhy pitev:

- Anatomická pitva
- Patologicko-anatomická pitva
- Zdravotní pitva
- Soudní pitva

Anatomická pitva

Anatomická pitva je prováděná v anatomickém ústavu. Pitvu provádějí studenti pod dohledem vyučujícího. Účelem pitvy je získání studijních poznatků či poznatků při výzkumu.

Patologicko-anatomická pitva

Pitva je většinou prováděna za účelem **potvrzení diagnózy** nebo **zjištění nemoci**, která vedla k úmrtí ve zdravotnickém zařízení.

Pitvu patologicko-anatomickou určuje **zákon o zdravotních službách §372/2011** – konkrétně §88 a jeho novela zákon č. 147/2016 Sb.

- Pitvu patologicko-anatomickou určuje **ošetřující lékař ve zdravotnickém zařízení**, kde pacient zemřel dle indikací k této pitvě.
- Pitvu provádí **patolog** a výsledkem pitvy je **pitevní protokol**.

Indikace

- U žen, které zemřely v souvislosti s těhotenstvím, porodem, potratem, umělým přerušením těhotenství nebo v šestinedělí;
- u plodů z uměle přerušovaných těhotenství provedených z důvodů genetické indikace nebo indikace vrozené vývojové vady plodu;
- u dětí mrtvě narozených a u dětí zemřelých do 18 let věku;
- u pacientů, kteří zemřeli při operaci, při nechirurgickém intervenčním výkonu, v souvislosti s komplikací navazující na operaci nebo nechirurgický intervenční výkon nebo při úvodu do anestézie;
- jestliže byl z těla zemřelého proveden odběr orgánu pro účely transplantací, tkání nebo buněk pro použití u člověka nebo pokud byla odebrána část těla pro výzkum či k výukovým účelům; v případech, kdy transplantační zákon stanoví provádění pitev jinak, postupuje se podle transplantačního zákona,
- v případě, že k úmrtí došlo v souvislosti se závažnou nežádoucí příhodou při klinickém hodnocení humánního léčivého přípravku nebo s nežádoucí příhodou při klinických zkouškách zdravotnického prostředku nebo v souvislosti s ověřováním nových poznatků použitím metod, které dosud nebyly v klinické praxi na živém člověku zavedeny, nebo v případě podezření na tyto skutečnosti;
- v případě podezření, že k úmrtí došlo v souvislosti s odběrem orgánu za účelem transplantace nebo tkání nebo buněk pro použití u člověka;
- v případě, kdy není dostatečně objasněna příčina smrti, základní nemoci, dalších nemocí nebo jejich komplikací nebo klinická diagnóza.

Pitevna

Zdravotní pitva

Pitva zdravotní se provádí za účelem zjištění příčiny smrti a objasnění dalších ze zdravotního hlediska závažných okolností a mechanismu úmrtí u osob, které zemřely **mimo zdravotnické zařízení** nebo v něm **náhlym**, neočekávaným nebo **násilným** úmrtím, včetně **sebevraždy**.

Násilným úmrtím zde je myšleno např. úmrtí při dopravní nehodě, kdy PČR nepožaduje pitvu soudní

Pitvu zdravotní určuje **zákon o zdravotních službách §372/2011** – konkrétně §88 a její novela zákon č. 147/2016 Sb.

- Pitvu zdravotní nařizuje **lékař pohotovostní služby, lékař ZZS, koroner** u osob zemřelých **mimo zdravotnické zařízení**.
- Pitvu provádí **soudní lékař** a jeho výsledkem je **pítevní protokol**.

Indikace

- Při náhlých a neočekávaných úmrtích, jestliže při prohlídce těla zemřelého nedošlo ke stanovení příčiny smrti nebo nebyla příčina smrti dostatečně objasněna;
- při všech násilných úmrtích včetně sebevraždy;
- při podezření, že úmrtí může být v příčinné souvislosti s nesprávným postupem při poskytování zdravotních služeb, které vyslovil zdravotnický pracovník zúčastněný na poskytování zdravotních služeb, lékař, který provedl prohlídku těla zemřelého, nebo osoba blízká zemřelému;
- při podezření, že úmrtí mohlo být způsobeno v souvislosti se zneužíváním návykových látek;
- u osob, které zemřely ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

Soudní pitva

Soudní pitva se provádí vždy, pokud jí nařídí PČR a to u zemřelých osob, kde došlo k jasnému i nejasnému zavinění druhé osoby a kde bylo spácháno násilí. Dále je soudní pitva nařízena policejním orgánem v případě neznámé totožnosti zemřelého, nebo pokud je o jeho totožnosti pochybnost (například pokročilý stupeň dekompozice nebo ohořelé tělo). Během soudní pitvy jsou policejním orgánem provedeny úkony směřující ke zjištění či potvrzení totožnosti zemřelého. Lékařem jsou pak odebrány biologické vzorky (analýza DNA a další úkony směřující k identifikaci zemřelého) a ty jsou dále zpracovány policejními experty (genetika, antropologie atp). Pitvu nařizují orgány činné v trestním řízení, nejčastěji policejní orgán, resp. státní zástupce. Soudní pitva je nařizována usnesením dle **§ 115 trestního řádu** a to v případě, že vznikne podezření, že smrt člověka byla způsobena **trestným činem**. Součástí soudní pitvy je i komplementární laboratorní vyšetření a také lékařský znalecký posudek.

Pitvu soudní určuje **zákon o zdravotních službách §372/2011** – konkrétně §88 a její novela zákon č. 147/2016 Sb.

- Podle §88 odst. 5. převoz těla zemřelého k soudní pitvě a zpět zabezpečuje a hradí orgán činný v trestním řízení, který ji nařídil. Rovněž hradí i veškeré další náklady s pitvou spojené.
- Soudní pitvu nařizuje **orgán trestně činný (Státní zastupitelství, PČR)**.
- Provádějí ji **2 soudní lékaři - znalci**.
- Výsledkem soudní pitvy je **znalecký posudek**.

Přerušeni pitvy

Podle odst. (7) §88 ZOS 372/2011 nově 147/2016

Pokud v rámci pitvy prováděné nastane podezření, že úmrtí bylo způsobeno **trestným činem**, nebo že okolnosti úmrtí jsou **nejasné**, pitva se přeruší. Tuto skutečnost oznámí poskytovatel neprodleně Policii České republiky. Pokud orgán činný v trestním řízení nenařídí do 2 hodin od tohoto oznámení pitvu podle jiného právního předpisu, může poskytovatel přerušenu pitvu dokončit.

Novela ZZS 147/2016 Sb., při ZZS 372/2011

Poskytovatel provádějící pitvu může rozhodnout, že se:

- neprovede patologicko-anatomická pitva v případech podle § 88 odst. 2 písm. a), b) nebo c) nebo zdravotní pitva v případech podle § 88 odst. 3 písm. b) nebo d), jestliže jde o úmrtí, jehož příčina je **zřejmá**, a zemřelý pacient za svého života vyslovil **prokazatelný nesouhlas** s provedením nebo zákonný zástupce nebo opatrovník zemřelého pacienta anebo osoba pacientovi blízká **požádali o neprovedení pitvy**
- neprovede patologicko-anatomická pitva v případech podle § 88 odst. 2 písm. a), b), c) nebo h) nebo zdravotní pitva v případech podle § 88 odst. 3 písm. a), b) nebo d), pokud **při dodatečně** provedeném odborném posouzení je příčina úmrtí **zřejmá**;
- provede patologicko-anatomická nebo zdravotní pitva v případech podle § 88 odst. 2 nebo 3, i když **nebyla určena** lékařem provádějícím prohlídku těla zemřelého.

Pro způsob vyslovení prokazatelného nesouhlasu pacientem s provedením pitvy podle odstavce 1 nebo odstavce 2 písm. a) se použije obdobně § 81 odst. 5. Prokazatelný nesouhlas pacienta s provedením pitvy, písemná žádost zákonného zástupce nebo opatrovníka zemřelého pacienta anebo osoby pacientovi blízké o neprovedení pitvy podle odstavce 1 nebo odstavce 2 písm. a) nebo záznam o ní je součástí zdravotnické dokumentace vedené o zemřelém; v případě mrtvě narozeného dítěte je součástí zdravotnické dokumentace vedené o matce.

O rozhodnutí o neprovedení zdravotní pitvy podle odstavce 2 písm. a) nebo b) je poskytovatel v oboru soudní lékařství povinen informovat Policii České republiky.

Odkazy

Související články

- Identifikace neznámých mrtvol
- Identifikace podle chrupu
- Náhlé úmrtí
- Násilná smrt
- Posmrtné změny
- Smrt

Zdroj

- FIŠERA, Vojtěch. *Patolog vs. Soudní lékař a rozdělení pitev* [online]. ©2017. [cit. 2017-02-16]. <<https://www.facebook.com/unsupportedbrowser>>.
- Česká Republika. Zákon o zdravotních službách. 2016. Dostupné také z URL <http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/zakon-c147/2016-sb-kterym-se-meni-zakon-c372/2011-sb-o-zdravotnich-sluzb_11977_11.html>.
- Česká Republika. Zákon o zdravotních službách. 2011. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>>.